

Т а ј н а б о ж а н с т в а Х р и с т о в о г

Сви мисаони људи који су кроз векове, са разним расположењима и намерама, понирали својим умом у дубину личности Исуса Христа, остајали су задивљени необухватношћу и тајном Његове богочовечанске личности. Завршавајући свој "Живот Исусов", Ренан је, иако рационалист, написао и ово: "Ма каква била преображења догме, Исус ће у религији остати творац чистог осећања; Беседа на гори неће се превазићи. Никаква мена неће учинити да се ми у религији не везујемо за велику интелектуалцу и моралну линију на почетку које сја име Исусово. У томе смислу, ми смо сви хришћани, чак и кад се разилазимо готово у свима тачкама нама претходне хришћанске традиције. - И та велика основа одиста је лично дело Исусово. Кад су га у толикој мери обожавали, мора да је у истини обожавања био достојан".¹

Тајна је човеку човек, тајна је Бог, али је "велика тајна побожности" Богочовек, највећа тајна између неба и земље, највеће чудо, највећи догађај - "Бог се јави у тијелу" (I Тим. 3, 16). "Пуноћа откровења, -пише професор Калезић- дата у хришћанству, даје идеју богочовјештва оваплоћену и конкретну, и то више није идеја - него факт, чулно реалан, и историјски виталан. Идеја сродности човјекове с Богом добила је кроз оваплоћење Бога у човјека - а не ни у једно друго биће - своју потврду, своју манифестацију. Његово оваплоћење је реалност. Зато је Христос истинити Бог и истинити човјек".²

Зашто се Бог јавио у телу? Зашто Бог Логос, Реч Божја, кроз коју је све постало - "постаде тијело" (Јн. 1, 14), постаде човек? Богословска мисао нашег времена са коренима у дубини новозаветног јеванђелског и светоотачког откривења, одговара: "Бог Логос је постао човек, да би човека вратио његовом оригиналу, његовом Творцу, јер је човек у прапочетку био створен Богом Логосом са свима одликама личности (I Мојс. 1, 26, 27; Кол. 1, 16). Пошто је Бог Логос творац свих ствари, то је Он и темељ цело-

¹ Е. Ренан, *Живот Исусов*, превела Јелена Скерлић - Ћоровић, Београд 1921, 189-190

² Д. Калезић, *Антропологија философије свејединства и Библија*, Београд 1983, 210-211.

купне космичке грађевине. Грех и зло сачињавају човеков трагични покушај и бесмислени потхват, да се Бог Логос отстрани из темеља васељене. Својим очовечењем Бог Логос је показао да је логосност природа наше природе, темељ човековог бића, основ људског живота и постојања. Наше порекло је од Бога, зато и биће наше зависи свецело од Бога (ср. Д. А. 17, 28; Кол. 3, 1-4). У самој ствари, по свом оригиналу и по својој најунутрашњијој суштини сва је твар од Логоса и ради Логоса (ср. Кол. 1, 16-17). Са Њим, кроз Њега и Њиме све се враћа своме логосном постанку и постојању: својој првобитној чистоти, красоти и сили, своме "нека буде" и "би".¹ Зато, "ако икаква појава у овом загонетном свету времена и простора заслужује да се назове тајном, онда је то на првом и изузетном месту: личност Исуса Христа, личност оваплоћеног Бога. Посматрали је ма са које стране, присупали јој ма са кога гледишта, ова је Личност историјски факт, који је у исто време и неодољиво реалан и неодољиво тајанствен. У тој великој тајни сабране су све тајне свих векова. Васцела тајна Бога и васцела тајна човека сусреле су се и сјединиле у њој и образовале највећу тајну под небом и на небом: Богочовека. Тајни човека приступала је тајна Бога; и тек у светлости ове, и у јединству са овом, тајна човековог бића добила је свој непролазни смисао и своју вечиту вредност".²

Сви писци који су, после много векова, себи дозволили да пишу о личности Исуса Христа, видели су Га само као човека из Назарета који је живео свега тридесеттри године, разапет био, умро и нестао са Земље. Већ то, поред осталих њихових домишљања, постаје основ једне опасне заблуде, погрешног приступа личности оваплоћеног Бога, што је условило бесмисленост њихових "Живота" Исусових. Богочовечанска личност Исуса Христа није се могла и не може се сместити нити уоквирити само у тридесеттри године Његовог земаљског живота и рада. Напротив, Његова видљива појава у простору и времену, у историји света и човечанства, представља само преломни час те историје, само центар, врх историје света и људског рода, остварење тајне која је била сакривена "од вијекова и покољења" (Кол. 1, 26), догађај који су очекивали и коме су тежили векови и од кога почиње ново време историје света и човечанства. Богочовек Исус

¹ Ј. Поповић, *Еванђеље неба и земље*, Хришћанска мисао I, (Београд) 1935, бр. 10, 1.

² Ј. Поповић, *Долматика православне цркве II*, Београд 1935, 6-7

Христос је "алфа и омега" света, почетак и крај, али и средина, центар историје света.¹ Као Реч Божја, Бог Логос, Он је на почетку Онај "кроз кога све постаде" (Јн. 1, 13); после греховног нарушавања нормалног људског односа са Богом, Он је, као "нада Израилева" (Јездра 10, 2) и "свјетлост, да посвећује незнабожце" (Лк. 2, 32), био са мање или више јасним представама, очекивани Искупител; затим, као "испуњење закона и пророка" појављује се у телу и својим страдањем и васкрсењем поново отвара људима врата вечног живота и до "свршетка вијека" (Мт. 28, 20) води Цркву своју. На крају историје света ће поново доћи да суди свима. Тада ће царство овога света бити завршено. Христос је његов почетак, његов Створитељ, али и Судија, "јер је син човечији" (Јн. 5, 27).

Целокупна историја човечанства, од пада па до Страшног суда, посматрана са теолошко-благодатног аспекта је историја спасења у којој се јасно запажају три периода:

Први период је дуго ишчекивање и припремање људи за долазак Спаситеља, период који се завршава на Благовести, кад Црква радосно пева: "Днесъ спасенїа нашег главизна".

На дан Благовести почиње нови, други, кратак, али врхунски период, кад Бог улази у материју, када се у личности Бога Логоса сједињују човечнство и Божанство.

На дан Педесетнице почиње трећи период, када се рађа Црква као ново, вечно Тело Христово, у коме сарађују слобода и благодат, јер уважавајући човекову слободу и не желећи да је спутава, Бог дозвољава да се продужи време греха и смрти. Бог неће да се на силу намеће човеку, али хоће од њега - као одговор - веру и љубав. Тај човек положај несравњиво превазилази првобитно рајско стање. Хришћани не могу да изгубе спасоносну благодат, јер имају могућности да стално учествују у богочовечанској пуноћи тела Цркве. Тако је историја Цркве људско спознавање јединства које је остварио Христос и које је увек присутно у Цркви. Тако хришћани сарађују на свом спасењу, на потпуном уништењу смрти и преображају космоса, другим речима - у другом доласку Христовом.²

¹ В. Поповић, *Христос центар историје према Хегеловој философији I*, Београд 1964.

² В. Лоски, *Догматическое богословие*, Богословские труды 8, Москва 1972, 163-164.